

HUKUK BÜLTENİ

Sayı 93

Kasım 2025

Başlarken...

Dünyadan ve Türkiye'den güncel hukuki gelişme ve haberlere yer verdiğimiz Hukuk Bültenimizin Kasım sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Bültenimizde yer alan içerik yalnızca bilgi verme amaçlı olup konulara ilişkin detaylı bilgiler için bizimle irtibata geçmenizden memnuniyet duyacağız.

Aralık ayında görüşmek üzere!

Editörler:

[Burcu Çelik Gökçen](#)
[Osman Serhat Demirci](#)

Uzaktan Çalışma Modelinde İş Kazası ve İşveren Sorumluluğu

Dijitalleşen dünyada teknolojinin sağladığı imkanlarla beraber iş hayatında yeni esnek çalışma modelleri ortaya çıkmıştır. Esnek çalışma modellerinden biri olan uzaktan çalışma ise günümüz dünyasında COVID-19 salgınının da getirdiği zorunlulukla beraber giderek yaygınlaşarak işçilerin belirli bir yere bağlı kalmaksızın, yaptıkları işleri farklı yerlerde sürdürmeleri imkanını sağlamış ve modern iş hayatında yeni bir dönemin kapılarının açmıştır. Uzaktan çalışma modeli hem işverene maliyet ve verimlilik açısından avantaj sağlamakta hem de işçilere belirli bir çalışma ortamına bağlı kalmaksızın daha özgür bir çalışma hayatı sunmaktadır. Hal böyle olmakla beraber uzaktan çalışma modelinin getirmiş olduğu birtakım belirsizlikler ve hukuki tartışmalar bulunmaktadır. Söz konusu tartışmalardan biri de uzaktan çalışan işçilerin yaşamış oldukları kazaların yasal mevzuatta yer alan “iş kazası” niteliğinde olup olmadığı hususudur. [\(Sayfa 2\)](#)

Gelir İdaresi Başkanlığı Tarafından Yayımlanan 09.07.2025 ve 17.11.2025 Tarihli POS Sistemlerine Yönelik Tebliğ Taslaklarının Değerlendirilmesi

Gelir İdaresi Başkanlığı; ödeme sistemleri aracılığı ile sağlanan hizmetlerdeki vergi denetiminin kontrolü ile kayıtlı ekonomiyi güçlendirmek, vergi güvenliğini ve vergi takibini etkinleştirmek amaçları ile önemli bir düzenlemeye imza atmış, 09.07.2025 tarihinde fiziki ve elektronik ortamda gerçekleştirilen ödemelere ilişkin tebliğ taslağını yayımlamıştır. İlgili taslak, 24.07.2025 tarihine kadar kamuoyu görüşüne açılmış, ardından 9 Temmuz 2025 tarihinde taslak olarak yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, kamuoyu görüş ve önerileri doğrultusunda düzenlenmiş ve yeni tebliğ taslağı yayımlanmıştır. 17.11.2025 tarihinde yayımlanan yeni tebliğ taslağı 01.12.2025 tarihine kadar görüş ve önerilere açılmıştır. Bu makalede yıl içerisinde yayımlanan iki tebliğ taslağının karşılaştırılması ile her iki taslak arasındaki temel farklılıklar üzerinde durulacaktır. [\(Sayfa 8\)](#)

Bahis Eyleminin Türk Ceza Hukuku ve Spor Disiplin Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi

7258 sayılı Kanun'un 5. Maddesi “Yurt dışında oynatılan spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli veya müşterek bahis ya da şans oyunlarının internet yoluyla ve sair suretlerle erişim sağlayarak Türkiye’den oynanmasına imkân sağlayan kişiler, dört yıldan altı yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.” diyerek yetkisiz bahis oynatma, yurtdışından oynatılması için altyapı sağlama, bahis reklamı yapma ve bahis faaliyetlerine para transferi sağlama gibi fiillerin cezalandırılacağını söylemektedir. Başkasına yasadışı bahis oynatan, internet üzerinden erişim olanağı sağlayan veya kişileri bahis oynamaya teşvik edenler hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır. Kanun maddeleri özellikle bahis oynatma eylemini suç olarak nitelendirmişse de bahis oynama fiili (oynayan kişiler açısından) Türk Ceza Kanunu bakımından doğrudan suç sayılmaz. [\(Sayfa 4\)](#)

İflas Davalarında Tahkim Şartının Etkisine İlişkin Yargıtay HGK Kararlarının İncelenmesi

Türk hukukunda, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği konularda yapacakları tahkim anlaşması ile uyuşmazlığın çözümünde hakem veya hakem kurulunun yetkili kılınması mümkündür. Ancak her özel hukuk uyuşmazlığının tahkim yolu ile çözümü mümkün değildir. Nitekim iflas davaları, kamu düzenine ilişkin sonuçlar doğurması sebebiyle tahkime elverişli değildir. Bu halde tahkim şartının varlığı söz konusu olsa dahi iflas davalarında, kesin yetki kuralı sebebiyle borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemelerinin uyuşmazlığın çözümü bakımından yetkili olduğunun kabulü gerekmektedir. Ancak işbu hususa dair Yargıtay kararlarında içtihat birliği sağlanmış değildir. Yargıtay HGK’nın 21.12.2021 T., 2019/(15)6-574 E., 2021/1710 K. sayılı kararında, karara konu iflas davasında, tahkim şartının varlığı nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi yerinde görülmeyle bozma kararı verilmiştir. [\(Sayfa 11\)](#)

Güncel Haberler

Gelir İdaresi Başkanlığı Tarafından POS Sistemlerine Yönelik Yeni Tebliğ Taslağı 17.11.2025 Tarihinde Yayımlandı! [\(Sayfa 7\)](#)

Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi Yayımlandı! [\(Sayfa 7\)](#)

Noterlerin Tatil Gün ve Saatlerinde Çalışmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik Resmî Gazete’de Yayımlandı! [\(Sayfa 14\)](#)

TBMM’de Suça Sürüklenen Çocuklar ile ilgili Araştırma Komisyonu Kuruldu! [\(Sayfa 14\)](#)

UZAKTAN ÇALIŞMA MODELİNDE İŞ KAZASI VE İŞVEREN SORUMLULUĞU

1. Giriş

Dijitalleşen dünyada teknolojinin sağladığı imkanlarla beraber iş hayatında yeni esnek çalışma modelleri ortaya çıkmıştır.

Esnek çalışma modellerinden biri olan uzaktan çalışma ise günümüz dünyasında COVID-19 salgınının da getirdiği zorunlulukla beraber giderek yaygınlaşarak işçilerin belirli bir yere bağlı kalmaksızın, yaptıkları işleri farklı yerlerde sürdürmeleri imkanını sağlamış ve modern iş hayatında yeni bir dönemin kapılarının açmıştır.

Uzaktan çalışma modeli hem işverene maliyet ve verimlilik açısından avantaj sağlamakta hem de işçilere belirli bir çalışma ortamına bağlı kalmaksızın daha özgür bir çalışma hayatı sunmaktadır.

Hal böyle olmakla beraber uzaktan çalışma modelinin getirmiş olduğu birtakım belirsizlikler ve hukuki tartışmalar bulunmaktadır. Söz konusu tartışmalardan biri de uzaktan çalışan işçilerin yaşamış oldukları kazaların yasal mevzuatta yer alan "iş kazası" niteliğinde olup olmadığı hususudur.

2. Uzaktan Çalışma

"Genel bir kavram olan uzaktan çalışma; tele çalışma, evde çalışma, gezici satış temsilcileri gibi birçok çalışan kesimini içermektedir. Bu çalışma türünün diğer çalışma türlerine göre ayırt edici unsuru ise işyeri ile ilgili yer ve zaman sınırlarının nispi hale gelmesidir. Bu sayede işçiler, iş görme edimlerini işyerlerinden farklı yerlerde yerine getirirler de tek bir işyeri organizasyonu vardır." [1].

Ülkemizde ise uzaktan çalışma; 2016 yılında 4857 Sayılı İş Kanun'unda yapılan değişiklik ile 14. maddeye eklenerek mevzuatımıza girmiştir.

Uzaktan Çalışma Yönetmeliği 4. maddesi ve aynı hükmü içeren 4857 Sayılı İş Kanunu 14. Maddesi 4. fıkrasında uzaktan çalışma modelinin tanımı yapılmıştır:

"Uzaktan çalışma; işçinin, işveren tarafından oluşturulan iş organizasyonu kapsamında iş görme edimini evinde ya da teknolojik iletişim araçları ile işyeri dışında yerine getirmesi esasına dayalı ve yazılı olarak kurulan iş ilişkisidir."

Aynı kanun maddesinin 6. fıkrası ise şu şekildedir:

"Uzaktan çalışmada işçiler, esaslı neden olmadıkça salt iş sözleşmesinin niteliğinden ötürü emsal işçiye göre farklı işleme tabi tutulamaz. İşveren, uzaktan çalışma ilişkisiyle iş verdiği çalışanın yaptığı işin niteliğini dikkate alarak iş sağlığı ve güvenliği önlemleri hususunda çalışanın bilgilendirmek, gerekli eğitimi vermek, sağlık gözetimini sağlamak ve sağladığı ekipmanla ilgili gerekli iş güvenliği tedbirlerini almakla yükümlüdür."

Söz konusu fıkra da uzaktan çalışan işçilerin klasik çalışma modeli içerisinde organize olan işçilerden farklı bir muamele ile karşılaşmaması gerektiği vurgulanarak eşit işlem ilkesine bağlı kalınmıştır.

Öte yandan 6. Fıkra, uzaktan çalışma modelinin söz konusu olduğu durumlarda da klasik modelde olduğu gibi işverenin, iş sağlığı ve güvenliği konusunda alması

gereken önlemlerin mevcut olduğunu ve işverenin işçiye karşı bu konuda gerekli tedbirleri alma noktasında sorumluluğunun devam ettiğini belirtmiştir.

"Nitekim uzaktan çalışmanın en yaygın görüldüğü tür olan evden çalışmaya ilişkin 20 Haziran 1996'da Uluslararası Çalışma Konferansında kabul edilen 177 sayılı ILO Sözleşmesi ve 184 sayılı Tavsiye Kararı, iş yeri dışında yürütülen çalışma tipleri hakkında temel ilkeleri içeren ilk uluslararası belge olup evde çalışanların iş yerinde çalışanlarla eşit haklara sahip olması gerektiği ve iş sağlığı güvenliği tedbirlerinin alınmasının zorunlu olduğu vurgulanmıştır." [2]

Tıpkı klasik modelde olduğu gibi uzaktan çalışma modelinde de iş yeri organizasyonunun varlığı nedeniyle işçinin işverene bağımlılığı ve buna bağlı olarak iş görme edimini yerine getirmesi yükümlülüğü söz konusu iken işverenin de işçiye ücret ödeme ve iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin gerekli tedbirleri olarak işçiyi gözetme borcu bulunmaktadır.

Her ne kadar uzaktan çalışma modern iş dünyasında yaygın bir model haline gelmiş olsa dahi uzaktan çalışmanın uygulanamayacağı birtakım işler söz konusudur.

Uzaktan Çalışma Yönetmeliğinin 13. Maddesi uyarınca tehlikeli kimyasal madde ve radyoaktif maddelerle çalışma, bu maddelerin işlenmesi veya söz konusu maddelerin atıkları ile çalışma, biyolojik etkenlere maruz kalma riski bulunan çalışma işlemlerini içeren işlerde uzaktan çalışma yapılamayacağı açıkça düzenlenmiştir.

Bu yasağın konulma amacı da söz konusu işlerin yüksek risk barındırması nedeniyle işyerinde kontrol altına alınarak iş kazası oranını en aza indirmektir.

3. İş Kazası

İş kazası, işçilerin iş sözleşmeleri gereğince yerine getirmeleri gereken edimlerinin iş yerinde veya işin gereği nedeniyle iş yeri dışında ifası sırasında meydana gelen ve kişide fiziksel, ruhsal ya da maddi zarara neden olan olayları ifade eder.

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu madde 13 uyarınca:

“İş kazası; a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada, b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle, c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda, d) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda, e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olaydır.” şeklinde iş kazasını ve iş kazasının söz konusu olduğu halleri tanımlamıştır.

4. Uzaktan Çalışma Sırasında İş Kazası

İşçilerin uzaktan çalışmaları esnasında meydana gelen kazaların iş kazası kapsamında yer alıp almadığı hususuna bakacak olursak İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu yol gösterici nitelikte olacaktır. Zira İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu madde 3/1-(g) hükmü iş kazasını; iş yerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen engelli hale getiren olay olarak tanımlamıştır.

Söz konusu düzenlemeye göre iş kazası yalnızca iş yeri sınırları içerisinde gerçekleşen kazaları ifade etmemekle birlikte aynı zamanda işin yürütümü nedeniyle meydana gelen kazaları da ifade etmektedir. Dolayısıyla işin yürütümü iş yeri dışında gerçekleşiyorsa da iş kazası söz konusu olabilir. İşin yürütümünün iş yeri dışında olduğu hale uzaktan çalışmayı dahil edebiliriz.

Bu sebeple uzaktan çalışmada işçinin iş sözleşmesinden kaynaklı edimini yerine getirmesi sırasında meydana gelen kazalar da iş kazası kapsamında değerlendirilebilir. Hal böyleyken işveren, iş organizasyonu kapsamında klasik çalışma modelinde olduğu gibi uzaktan çalışmada da iş kazalarına karşı önlem almalı ve iş sağlığı ve güvenliği hususunda işçiye gerekli eğitimi vererek ekipmanları temin etmelidir.

İşçinin uzaktan çalışması sırasında meydana gelen her kazayı iş kazası olarak nitelendirmek işvereni oldukça ağır bir duru-

mun içine sokabilir. Zira klasik çalışma modeli ile uzaktan çalışma modeli eşit işlem ilkesi gereğince aynı koşulları taşısa dahi hayatın olağan akışında birbirinden birtakım farklılıkları söz konusudur. Örneğin; iş yerinde, çalışma saatleri içerisinde işçilerin kullanımına tahsis edilmiş olan kahve makinesinin patlaması ve işçiye zarar vermesi, iş yeri sınırları içerisinde gerçekleşmesi sebebiyle iş kazası kapsamında değerlendirilir. Ancak uzaktan çalışan (evde veya dışarıda) işçiye, çalışma saatleri içerisinde, kahve makinesinin patlayarak zarar vermesi halini, iş kazası olarak nitelendirmek işverene ağır ve öngörülemeyecek sorumluluklar yükleyerek hakkaniyete uygun olmayan bir duruma ortaya çıkacaktır.

Değerlendirilmesi gereken bir diğer önemli husus, işin yürütümü ile kaza arasındaki bağlantıyı ifade eden illiyet bağı olarak karşımıza çıkar. Zira kaza ile işin yürütümü arasında uygun bağ kurulamazsa, meydana gelen kaza iş kazası olarak nitelendirilemez. Uzaktan çalışmada illiyet bağının tespiti klasik çalışmaya nazaran daha zordur. Çünkü uzaktan çalışmada işverenin gözetiminden uzak olan işçinin çalışma sınırları daha özgür olmakla beraber bu sınırların çerçevesini belirlemek de oldukça güçtür.

Hal böyleyken uzaktan çalışan işçilerin çalışma ortamı, klasik çalışma modeli benimsenen işçilere nazaran daha çeşitli olduğundan uzaktan çalışma ortamında meydana gelen her kazayı iş kazası olarak nitelendirmek mümkün olmayacaktır. Zira işçinin davranışı, işle alakalı olmayan bir sebebe dayanarak kaza gerçekleşmesine neden oluyorsa işbu kazadan işverenin sorumlu tutulması beklenemez.

Örneğin işçi, uzaktan çalışmada çalışma saatleri içerisinde kendisinden beklenen işin ifası dışında cam silerken yaralanması iş kazası olarak değerlendirilmeyecektir. Tüm bu sebeplerle iş kazasının tespitinde işin yürütümü sebebiyle meydana gelmesi büyük önem arz eder. Bu yürütüm ise somut olayın özelliklerine göre illiyet bağı ile tespit ederiz.

5. Sonuç

Uzaktan çalışma modeli, modern çalışma hayatının dinamiklerine uyum sağlamak amacıyla ortaya çıkmış ve özellikle salgın hastalık döneminde zorunlu bir uygulama haline gelmiş ve zamanla yaygın şekilde tercih edilen bir çalışma modeli olmuştur. Bu yaygın kullanım ise zamanla birtakım

hukuki tartışmaları beraberinde getirmiştir. Hukuki tartışmalardan biri uzaktan çalışmada meydana gelen kazaların iş kazası niteliğinde sayılıp sayılmayacağı hususu olup bu konudaki belirleyici temel unsur, işin yürütümü ile kaza arasındaki illiyet bağının tespiti. Her ne kadar uzaktan çalışma, işyeri sınırlarını mekânsal anlamda genişletse de işverenin iş sağlığı ve güvenliği yükümlülükleri devam etmekte; işçiyi bilgilendirme, gerekli eğitimleri verme ve sağlanan ekipmanlar bakımından güvenlik tedbirlerini alma sorumluluğu ortadan kalkmamaktadır.

Bununla birlikte, işverenin uzaktan çalışma sırasında gerçekleşen her türlü kazadan sorumlu tutulması da hakkaniyetle bağdaşmayacak ve işveren açısından öngörülemeyen yükümlülükleri beraberinde getirecektir. Bu nedenle, uzaktan çalışmada modelinde iş kazasının tespiti noktasında somut olayın özellikleri dikkate alınarak işin yürütümüyle doğrudan bağlantılı bir illiyet bağının varlığı aranmalı; işçinin tamamen kişisel faaliyetlerinden doğan kazaların iş kazası kapsamında değerlendirilmemesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, uzaktan çalışmada iş kazasının meydana gelmesi durumuna ilişkin mevzuatımızda açıkça bir düzenlemeye yer verilmemesine karşın ilgili birtakım yasal düzenlemeler bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Geline son noktada, uzaktan çalışma modelinin yaygınlaşmasıyla birlikte iş kazası kavramının esnek çalışma koşullarına uyumlu bir şekilde yorumlanması zorunluluk haline gelmiş; hem işverenin yükümlülüklerini makul sınırlar içinde tutacak hem de işçinin korunmasını sağlayacak dengeli bir yaklaşımın benimsenmesi önem kazanmıştır.

Detaylı Bilgi için;
[Sti. Av. Alperen Furkan Balat](mailto:Sti.Av.AlperenFurkanBalat@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Arş. Gör. Dr. Kübra Demir, “Türk İş Hukukunda Uzaktan Çalışma Kapsamında İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliğini Sağlama Borcu”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 2505
2. Doç. Dr. Zehra Gök Metin, Prof. Dr. Ali Naci Yıldız, “İş Sağlığı ve Güvenliği Boyutu ile Uzaktan Çalışma”, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, 2021, s. 14

BAHİS EYLEMİNİN TÜRK CEZA HUKUKU VE SPOR DİSİPLİN HUKUKU KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

1. 7258 Sayılı Kanun Çerçevesinde Bahis Suçu

Türkiye’de bahis ve şans oyunlarına ilişkin temel düzenleme, 1959 tarihli “Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun” (7258 sayılı Kanun) ile yapılmıştır. Bu kanuna göre, futbol müsabakaları veya başka spor müsabakaları üzerine bahis oynatma yetkisi yalnızca Spor Toto Teşkilat Başkanlığı’na aittir [1]. Kanun hükmü uyarınca, Spor Toto veya mevzuat gereğince yetkilendirilmiş diğer kuruluşlar dışında kalan kişilerce spor müsabakaları üzerine bahis düzenlenmesi yasaktır.

Yine 7258 sayılı Kanun’un 5. Maddesi “Yurt dışında oynatılan spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli veya müşterek bahis ya da şans oyunlarının internet yoluyla ve sair suretle erişim sağlayarak Türkiye’den oynanmasına imkân sağlayan kişiler, dört yıldan altı yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.” diyerek yetkisiz bahis oynatma, yurtdışından oynatılması için altyapı sağlama, bahis reklamı yapma ve bahis faaliyetlerine para transferi sağlama gibi fiillerin cezalandırılacağını söylemektedir.

Başkasına yasadışı bahis oynatan, internet üzerinden erişim olanağı sağlayan veya kişileri bahis oynamaya teşvik edenler hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır. Kanun maddeleri özellikle bahis oynatma eylemini suç olarak nitelendirmişse de bahis oynama fiili (oynayan kişiler açısından) Türk Ceza Kanunu bakımından doğrudan suç sayılmaz.

Kanun bahis oynayanlar hakkında ceza değil idari para cezası öngörür. 7258 sayılı Kanun’un 7258/5-(1)/d bendi uyarınca “Spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli veya müşterek bahis veya şans oyunlarını oynayanlar mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından beş bin liradan yirmi bin liraya kadar idari para cezası ile cezalandırılır” [2].

Bu sebeple yalnızca bahis oynayan bir kişi hapis cezası almaz; ancak yasa dışı bahis oynayanlara Kabahatler Kanunu’nun ilgili hükümleri uyarınca idari yaptırım uygulanır. Özetlemek gerekirse 7258 sayılı Kanun, spor karşılaşmalarına yönelik bahis faaliyetlerini oldukça sıkı kurallara bağlamıştır. Bu kapsamda, izinsiz şekilde bahis organize eden ya da buna aracılık eden kişiler ağır cezalarla karşılaşırken, yalnızca bahis oynayanlara idari para cezası uygulanmaktadır.

2. Türk Futbolundaki Güncel "Güven" Krizi

Modern endüstriyel sporun, varlığını sürdürebilmesi için en temel ihtiyacı belirsizliktir. İzleyici, müsabakanın sonucunun önceden kurgulanmadığına ve sahadaki mücadelenin doğal akış içinde gerçekleştiğine inandığı sürece bilet alır, yayınlara abone olur. Böylece bu sistemin içine daha çok girer. Ancak bu "belirsizlik" ilkesi, özellikle son senelerde küresel ölçekte olduğu gibi Türk futbolunda da ciddi bir tehdit altındadır. Saha dışı aktörlerin (bahis şirketleri ve manipülatörler) saha içine müdahil olmasıyla "Müsabaka Dürüstlüğü" (Integrity of the Match) şeklinde

ifade edilen kavram ciddi şekilde zarar görmektedir.

Ülkemizde 2025-2026 sezonu ile beraber Türk futbol tarihinin en kapsamlı disiplin soruşturmalarından biri olan “yasa dışı bahis” soruşturması yaşanmaktadır.

Yapılan açıklamalara göre süreç, 2023-2024 sezonundaki TFF 2. Lig’de oynanan Sincan Belediyesi Ankaraspor-Nazilli Belediyespor maçıyla başlamıştır. İstanbul Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma TFF Başkanı İbrahim Hacıosmanoğlu’nun 27 Ekim 2025’teki basın toplantısıyla büyük ölçüde kamuoyuna yansımıştır.

“Başlangıçta konu hakemler üzerinden açıklanıp bazı hakemlerin yoğun şekilde bahis oynadığı tespit edilse de soruşturma daha sonra futbolcular ve kulüp yetkililerine doğru genişletildi.

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Başkanı İbrahim Hacıosmanoğlu, hakemlerle başlayan "Bahis oynama" soruşturmasının yaklaşık 3 bin 700 sporcuyla devam edeceğini söyledi. Yine Hacıosmanoğlu’nun "Her şey şeffaf bir şekilde yürütülecek. Futbolcuların listesi geldi. Çözümleri geldi. Yaklaşık 10 güne disiplin kuruluna sevkler yapılır.

Futbolcular bittikten sonra temsilcisi, gözlemcisi, spor alanında olanlar var. Herkesi kapsıyor"[3] cümlelerinden bu soruşturmanın daha da büyüyecek süreci anlaşılmaktadır.

ÖNEMLİ

Bu beyanlar, konunun kendi başına birkaç "disiplinsiz futbolcu" vakasından ibaret olmadığını, sistematik bir "etik ve hukuk krizi" ile karşı karşıya kalındığını göstermektedir. Soruşturmada; bahis olgusu, Türk hukuk sistemindeki suç-kabahat ayrımı, sporculara özgü özel statü hukuku ile Türkiye'deki son disiplin uygulamaları, Anglo-Sakson ve Kıta Avrupası hukuk sistemlerindeki karşılıklarıyla birlikte, doğrudan yürürlükteki yasal mevzuat çerçevesinde incelenmektedir.

Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu'nun açıkladığı kararlar incelendiğinde, ceza tayininde standart bir tarife olmadığı, daha çok eylemin niteliği değerlendirilerek bir derecelendirme yapıldığı görülmektedir. Transfermarkt'ın da paylaştığı veriler ve resmî açıklamalara göre 100'ü aşkın futbolcuya ceza verilmiştir [4]. Bu cezalara hukuki sebepleriyle beraber farklı kategorilerde bakılabilir. İlk olarak 12 ay hak mahrumiyeti gibi üst sınıra yakın cezalara bakıldığında ihlalin süreklilik arz etmesi, bahis miktarlarının yüksekliği veya oynanan maçların niteliği (kendi ligi vb.) gibi "ağırlaştırıcı sebeplerin" varlığı görülmektedir.

Oyuncunun eyleminin sabit olduğu ancak "manipülasyon/şike" boyutuna varmadığı kanaati hâkim olan durumlarda ise daha çok 9 ay civarında hak mahrumiyeti verilen orta şiddetli cezalar görülmektedir. Bu cezalar dışında Kurul, oyuncunun soruşturma aşamasında dürüst davranması, ikrarı (suçu kabulü) veya geçmiş disiplin sicilinin temiz olması gerekçeleriyle cezada alt sınırın bile altına inerek indirim yapma takdirini kullanmıştır.

3. Suç Ve Kabahat Sarkacında Sporcunun Farkı

Görüldüğü üzere, Türkiye'de bir kişinin yasal bayiden bahis oynaması çoğu zaman yalnızca idari bir yaptırım konusu olurken, aynı davranışın bir sporcu tarafından gerçekleşmesi kariyerini sarsacak ölçüde ağır sonuçlar doğurabilmektedir. Bu keskin fark, ilk bakışta açıklanması güç bir çelişki gibi görünse de, sporun kendi iç düzeninin neden bu kadar katı olduğunu anlamak için konuya daha yakından bakmak gerekmektedir. Sporculara uygulanan bahis yasağı, hukuk tekniği bakımından ilk bakışta bir çifte standart gibi görünebilir. Zira Türk hukuk sisteminde "7258 Sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun" uyarınca bahis oynamak, sıradan bir vatandaş bakımından kabahat niteli-

ğinde olup yalnızca idari para cezasına konu olurken; aynı eylem bir profesyonel futbolcu tarafından gerçekleştirildiğinde federasyon disiplin hukukunda ağır yaptırımlar (uzun süreli men cezaları, para cezaları, tescil iptali) doğurabilmektedir.

Bu görünürdeki ayrımın temel hukuki açıklaması, spor hukukunun özerk normatif yapısında ve anayasadan kaynaklanan özel yetki devrinde saklıdır. T.C. Anayasası m.59/3 hükmüne göre: "*Spor federasyonlarının görev, yetki ve sorumlulukları kanunla düzenlenir. Federasyonlar idari ve mali özerkliğe sahiptir*". Bu hüküm spor kuruluşlarının düzenlediği disiplin talimatları, federasyon statüleri ve etik kodları; kamu düzenini değil spor düzenini koruduğu ve bir futbolcunun lisans alarak TFF Statüsü, FIFA Disiplin Talimatı, FIFA Etik Kodu ve TFF Etik Kurallarını peşinen kabul etmiş sayılacağı sonuçlarını doğurur.

Sıradan vatandaş açısından bahis yasağının amacı kamu düzeniyken spor hukuku açısından yasak, tamamen farklı bir hukuki yarara dayanmaktadır. Burada müsabaka dürüstlüğü (*Integrity of Sport*) ile beraber belirsizlik ilkesinin korunduğu söylenebilir. Modern spor ekonomisinin işleyişinin müsabakaların sonucunun belirsiz olmasına bağlı olduğundan bahsetmiştik. Yayın gelirleri, sponsorluk anlaşmaları, taraftar beklentileri ve marka değerlerinin zarar görmemesi bu konuda oldukça önem arz eder. Tam bu sebeplerle FIFA hukukunda bahis ve şike, yalnızca "etik ihlali" değil, spor ekonomisini tehdit eden ağır bir sistemik tehlike olarak görülmesi konunun çok daha önemli bir noktaya taşınmasını sağlamaktadır.

FIFA Etik Kodu Madde 27, hiçbir futbol paydaşının dünyanın herhangi bir yerindeki herhangi bir futbol müsabakası kapsamında bahis oynamasını kabul etmez. FIFA Etik Kodu m.27/1 "Bu Etik Kuruluna tabi kişiler, futbolla bağlantılı herhangi bir müsabaka, etkinlik veya organizasyon üzerinde doğrudan veya dolaylı şekilde bahis oynayamazlar; kumar, şans oyunu veya benzeri faaliyetlere hiçbir biçimde dahil olamazlar" [5] şeklindedir. Yine aynı maddenin ikinci fıkrası "Bu kişiler, futbolla ilgili bahis veya kumar faaliyetlerinden herhangi bir maddi çıkar sağlayamaz; bu tür faaliyetlerle bağlantılı doğrudan veya dolaylı herhangi bir mali menfaat elde edemezler" şeklinde net bir kural getirmiştir.

Ayrıca belirtmek gerekirse FIFA Etik Kodu bu kişilerin eş, arkadaş, kardeş veya üçüncü kişi üzerinden bahis oynamasını da suç kapsamına almaktadır. Sonuç olarak sıradan bir vatandaş ile profesyonel bir sporcunun bahis oynama fiilinin sonuçlarının birbirinden farklı olması çifte standart olarak görülmemeli iki ayrı normatif düzenin uygulaması olduğu gözetilmelidir.

4. Küresel Spor Yargısında İçtihatlar: Rehabilitasyon, Pazarlık Ve Men Arasındaki Hukuki Denge

Türk disiplin hukukundaki uygulamaları evrensel normlarla kıyasladığımızda, dünyanın önde gelen spor organizasyonlarının bahis ihlallerine yaklaşımında "cezalandırma" ile "kazanma" arasında farklı hukuk öğretileri geliştirdiğini görmekteyiz. İngiltere Futbol Federasyonu (FA), Premier Lig yıldızı Ivan Toney vaka-sında (The FA v Ivan Toney), oyuncunun 232 kez bahis kuralını ihlal ettiğini tespit etmesine rağmen, alışlagelmişin dışında bir karara imza atmıştır. FA Bağımsız Düzenleme Komisyonu, normal şartlarda 12-15 ay sürebilecek men cezasını 8 aya indirmiş; gerekçeli kararında ise oyuncuya uzmanlarca konulan "kumar bağımlılığı" teşhisini bir "Hafifletici Neden" olarak kabul etmiştir. Daha da önemlisi, FA sadece men cezası vermekle yetinmemiş, oyuncunun lisansını geri alabilmesi için profesyonel tıbbi tedavi görmesini şart koşarak "Rehabilitasyon Odaklı" bir model benimsemiştir [6].

Yine farklı bir örnek olarak Kıta Avrupası'na, özellikle İtalya'ya (Serie A) baktığımızda ise hukuk sisteminin "İtirafçı Pazarlığı" üzerine kurulduğu görülmektedir. Newcastle United'a transfer olan İtalyan yıldız Sandro Tonali ve Juventus'lu Nicolo Fagioli, soruşturma makamlarıyla (FIGC Savcılığı) tam iş birliği yaparak suçlarını itiraf etmişlerdir. İtalyan Spor Yargısı, Tonali'ye potansiyel olarak 3-4 yıl verebileceği ceza, itirafı ve pişmanlığı nedeniyle 10 ay men ve 8 ay zorunlu kamu hizmetine çevirmiştir. Oyuncu bu süreçte okulları ve amatör kulüpleri gezerek genç sporculara bahsin zararlarını anlatmakla yükümlü kılınmış, böylece ceza infazı "toplumsal faydaya" dönüştürülmüştür [7].

Görüldüğü üzere, Türk disiplin hukukunun mevcut pratiği ile Anglo-Sakson ve Kıta Avrupası uygulamaları yan yana getirildiğinde, "suçun unsurları" benzer gözükse de TFF'nin şu ana kadar soruşturmada kural ihlallerine "Sıfır Tolerans" ile yaklaşımı,

yaptırımın infazı ve sonucunda elde edilen sosyal fayda açısından dünya örneklerinden farklılaşmaktadır.

5. Sonuç ve Hukuki Değerlendirme

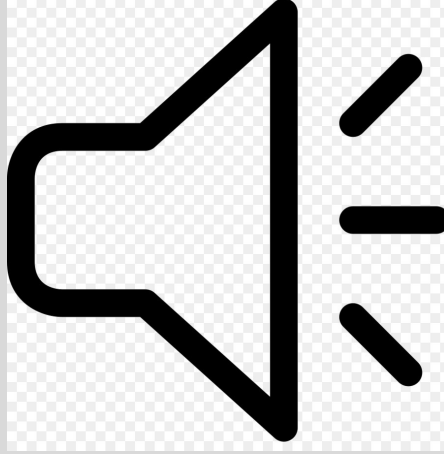
Devletin egemenlik yetkisini kullandığı 7258 Sayılı Kanun perspektifinden bakıldığında; yasa dışı bahis oynamak, hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç değil, sadece mülki idare amirince idari para cezası uygulanan bir kabahattir. Yani devlet, vatandaşına (ve dolayısıyla sporcusuna) "Bu eylem sabıka kaydını kirlilemez, sadece maddi bedeli vardır" mesajını vermektedir. Zira Spor Hukuku, kamu düzeninden ziyade müsabaka dürüstlüğü ilkesini korur ve bu ilke, sivil özgürlüklerin üzerinde tutulur. Nihai olarak söylemek gerekirse genel hukuk ile disiplin hukuku arasındaki bu ceza makası, sporcuların eğitim eksikliğinden güç alır. Çözüm ise TCK bağlamında suç olmayan bir fiilin, spor hukuku bağlamında neden bu kadar büyük bir ihlal sayıldığına altyapıdan itibaren sporcuya aktarılmasından geçmektedir. Aksi halde, devletin suç saymadığı bu eylem yüzünden lisansını kaybeden sporcuların sayısı gün geçtikçe artmaya devam edecektir.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Eren Özcan](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. <https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7258&MevzuatTur=1&MevzuatTerTip=3>
2. <https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7258&MevzuatTur=1&MevzuatTerTip=3>
3. <https://www.trthaber.com/haber/gundem/tff-baskani-haciosmanoglu-bahis-sorusturmasi-yaklasik-3-bin-700-sporcuyla-devam-edecek-924520.html>
4. <https://www.transfermarkt.com.tr/pfdk-nin-super-lig-futbolcularina-verdigi-cezalar-belli-oldu-45-gunden-12-aya-kadar/view/news/462874>
5. <https://digitalhub.fifa.com/m/4f048486c1f7293c/original/FIFA-Code-of-Ethics-2023.pdf>
6. <https://www.theguardian.com/football/2023/may/26/ivan-toney-bet-on-own-club-tried-to-conceal-gambling-fa-addiction-ban-brentford>
7. <https://www.bbc.com/sport/football/67201451>

SIRADAN VATANDAŞ AÇISINDAN BAHİS YASAĞI-NIN AMACI KAMU DÜZENİYKEN SPOR HUKUKU AÇISINDAN YASAK, TAMAMEN FARKLI BİR HUKUKİ YARARA DAYANMAKTADIR. BURADA MÜSABAKA DÜRÜSTLÜĞÜ (INTEGRITY OF SPORT) İLE BERABER BELİRSİZLİK İLKESİNİN KORUNDUĞU SÖYLENEBİLİR.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI TARAFINDAN POS SİSTEMLERİNE YÖNELİK YENİ TEBLİĞ TASLAĞI 17.11.2025 TARİHİNDE YAYIMLANDI!

Gelir İdaresi Başkanlığı; ödeme sistemleri aracılığı ile sağlanan hizmetlerdeki vergi denetiminin kontrolü ile kayıtlı ekonomiyi güçlendirmek, vergi güvenliği ve vergi takibini etkinleştirmek amaçları ile önemli bir düzenlemeye imza atmış, 09.07.2025 tarihinde fiziki ve elektronik ortamda gerçekleştirilen ödemelere ilişkin tebliğ taslağını yayımlamıştır.

İlgili taslak, 24.07.2025 tarihine kadar kamuoyu görüşüne açılmış, ardından 9 Temmuz 2025 tarihinde taslak olarak yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, kamuoyu görüş ve önerileri doğrultusunda düzenlenmiş ve yeni tebliğ taslağı yayımlanmıştır.

Kaynak: <https://www.gib.gov.tr/duyuru-arsi->

[vi/guncel/15145_972025_tarihinde_taslak_olarak_yayimlanan_vergi_usul_kanunu_genel_tebligi_gelen_gorus_ve_oneriler_dikkate_alinarak_yeniden_duzenlenmis_ve_goruse_acilmistir](https://www.gib.gov.tr/duyuru-arsi-vi/guncel/15145_972025_tarihinde_taslak_olarak_yayimlanan_vergi_usul_kanunu_genel_tebligi_gelen_gorus_ve_oneriler_dikkate_alinarak_yeniden_duzenlenmis_ve_goruse_acilmistir)

AVUKATLIK ASGARI ÜCRET TARİFESİ YAYIMLANDI!

4 Kasım 2025 tarihli ve 33067 sayılı Resmî Gazete’de yeni Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi yayımlandı. Tarife, avukatlık hizmetlerine ilişkin asgari ücretleri güncelleyerek önceki yıl tarifesinde yer alan birçok kaleme değişikliğe gitti.

Bu yılki düzenlemede özellikle dava ve icra takiplerine yönelik ücretlerde artışlar öne çıkıyor.

Tarife; mahkeme ve icra dairelerinde takip edilen işler, danışmanlık hizmetleri, sulh işlemleri ve ceza soruşturmaları gibi geniş bir yelpazede uygulanacak asgari tutarları yeniden belirledi.

Ayrıca bazı kalemlerde sınıflandırmalar güncellenirken, belirli dava türlerine özgü ücretlerde de revizyon yapıldığı görülüyor.

Yeni tarife, yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla tüm yargı süreçlerinde esas alınacak olup, ekli halinde Resmî Gazete’de yayımlanan tablolar üzerinden ayrıntılı ücret düzenlemelerini içeriyor.

Yeni Tarife: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/11/20251104-9-1.pdf>

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/11/20251104-9.htm>

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI TARAFINDAN YAYIMLANAN 09.07.2025 VE 17.11.2025 TARİHLİ POS SİSTEMLERİNE YÖNELİK TEBLİĞ TASLAKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Giriş

Gelir İdaresi Başkanlığı; ödeme sistemleri aracılığı ile sağlanan hizmetlerdeki vergi denetiminin kontrolü ile kayıtlı ekonomiyi güçlendirmek, vergi güvenliği ve vergi takibini etkinleştirmek amaçları ile önemli bir düzenlemeye imza atmış, 09.07.2025 tarihinde fiziki ve elektronik ortamda gerçekleştirilen ödemelere ilişkin tebliğ taslağını yayımlamıştır.

İlgili taslak, 24.07.2025 tarihine kadar kamuoyu görüşüne açılmış, ardından 9 Temmuz 2025 tarihinde taslak olarak yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, kamuoyu görüş ve önerileri doğrultusunda düzenlenmiş ve yeni tebliğ taslağı yayımlanmıştır. 17.11.2025 tarihinde yayımlanan yeni tebliğ taslağı 01.12.2025 tarihine kadar görüş ve önerilere açılmıştır.

Bu makalede yıl içerisinde yayımlanan iki tebliğ taslağının karşılaştırılması ile her iki taslak arasındaki temel farklılıklar üzerinde durulacaktır.

2. Tebliğ Taslakları Arasındaki Temel Farklılıklar

a. Terminoloji Farklılıkları

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan 09.07.2025 tarihli “Eski Taslak” ile “17.11.2025” tarihli “Yeni Taslak” içerisinde yer alan amaç ve konu başlıklı birinci madde, her iki taslakta da aynı şekilde düzenlenmiştir. Söz konusu taslakların konu ve amaç unsuru; kayıtlı ekonomiyi güçlendirmek ve vergi güvenliğini sağlamak amacıyla; kredi kartı, banka kartı, elektronik cüzdan ve benzeri araçlarla yapılan tahsilatlarda mükelleflerin kendi ödeme sistemlerini kullanmaları ile banka veya diğer kuruluşlar tarafından verilen ödeme cihazlarının başkalarına devri veya kullanılmasıyla ilgili usul ve esasları düzenlemek olarak belirtilmiştir.

Bununla birlikte yeni tebliğ taslağı ile tanımlar ve kısaltmalar başlığı altında birtakım değişiklikler yapılmış, Eski Taslak’ta yer alan Ödeme Hizmet Sağlayıcıları ve Ödeme Kuruluş tanımları çıkarılmış, Dijital Vergi Dairesi, Kuruluş, POS cihazlarının/uygulamalarının verilmesi, Sadakat Programı tanımları eklenmiştir. Söz konu-

su tebliğ taslakları arasındaki terminoloji farklılığı, yeni taslak ile eski taslakta yer alan teknik süreçlerin yeniden düzenlendiğini gösterir niteliktedir.

b. Fiziki POS Uygulamalarına Yönelik Kuralların Karşılaştırılması

Eski Taslak’ta “Fiziki Ödeme Sistemi Cihazlarının Kullanımı” olarak başlıklandırılan dördüncü madde Yeni Taslak ile “Fiziki POS cihazlarının/uygulamalarının kullanımı” şeklinde başlıklandırılmıştır. İlgili madde; her iki taslakta da perakende mal satışı yapan veya hizmet sunan birinci ve ikinci sınıf tüccarların, yeni nesil ödeme kaydedici cihaz (YN ÖKC) kullanma zorunluluğunu düzenlemekte olup her iki tebliğ taslağında da bu mükelleflerin, Güvenli Mobil Ödeme ve Elektronik Belge Yönetim Sistemine dâhil olup bu sistemdeki ödeme araçlarını kullanmaları halinde YN ÖKC kullanma mecburiyetleri olmadığı belirtilmiştir.

Bu zorunluluk kapsamında mükelleflerin ise başkalarına ait YN ÖKC’leri kullanmaları yasaklanmıştır. Her iki taslağın 4. maddenin 3. fıkrasında; “5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu kapsamında banka kartı veya kredi kartı kabulünü sağlamak amacıyla işyerleriyle anlaşma yapan bankalar ya da diğer kuruluşlar ile 6493 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşlar tarafından YN ÖKC kullanma zorunluluğu kapsamında olan veya Güvenli Mobil Ödeme ve Elektronik Belge Yönetim Sistemine dahil olan mükelleflere münferit olarak kullanılabilen POS cihazlarının verilmesi gerekmektedir.” hükmü yer almakta olup söz konusu fıkranın devamın-

da, Eski Taslak’ta yer alan basit/bilgisayar bağlantılı YN ÖKC kullanan mükelleflere kablolu bağlantı sağlandıktan sonra kullanılması şartı ile masaüstü POS cihazı verilme gerekliliği Yeni Taslak ile terk edilmiş, masaüstü POS cihazı verilmesine yönelik kural esnetilmiştir.

Yeni Taslak ile, bayilik ilişkisi kapsamındaki tahsilata yönelik düzenlemeyi içeren 4. maddenin 5. fıkrasında değişikliğe gidilmiştir.

Bayi veya benzeri iş ilişkisi kapsamındaki kartlı satışlarda tahsilatın önce ana firmanın hesabına aktarılması gerektiği şartı değiştirilmiş; bunun yerine tutarın önce bayinin hesabına geçmesi gerektiği düzenlenmiştir.

Yeni Taslak’ta yer alan 4. madde 6. fıkraya ile; bayilik veya benzeri bir iş ilişkisi çerçevesinde bayiiye veya benzeri bir iş ilişkisi kurulana ait EFT-POS özellikli YN ÖKC veya Güvenli Mobil Ödeme ve Elektronik Belge Yönetim Sistemi kapsamındaki ödeme kabul eden araçlar üzerinde ana firmaya ait POS uygulamasının kurulabilmesi/tanımlanabilmesi için gereken koşulların çoğaltıldığı ve detaylandırıldığı söylenebilir.

Söz konusu koşulların ilk sırasında; bayi sayısına yönelik kural yer almaktadır. Eski Taslak’ta bayilik uygulamasından yararlanmanın sayısal şartı Türkiye çapında en az 30 bayiye sahip olmak olarak belirtilmişken Yeni Taslak’ta Türkiye çapında en az 30 bayi veya benzeri iş ilişkisine sahip olunması gerektiği belirtilmiştir.

Yine, bayilik veya benzeri iş ilişkisini içerir sözleşmenin ibrazına ilişkin şartta da değişiklik yapılarak bayilik sözleşmesinin Ödeme Hizmeti Sağlayıcılarına ibraz edilme zorunluluğu kaldırılmıştır.

Bunun yerine sözleşmeye ait bilgilerin Dijital Vergi Dairesi'ne bildirileceği esasına dayanan yeni bir sistem öngörülmüştür.

Eski Taslak'ta Ödeme Hizmet Sağlayıcılarına daha genel bir bildirim sorumluluğu yüklenmişken, yeni taslak ile Banka veya kuruluşlar tarafından ana firmanın başvurusu ardından mevzuatta belirtilen gerekli kontroller yapıldıktan sonra ayrıca 4. maddede 6. fıkrada belirlenen sayıya ulaşılıp ulaşılmadığının ve bayilik veya benzeri bir iş ilişkisinin varlığının GİB Teknoloji'den teyidinin gerektiği düzenlenmiştir.

Söz konusu sayı ve GİB teyidinin ardından ana firmaya ait fiziki POS uygulaması bayi cihazına ilave hesap olarak eklenebilecektir.

Bunun yanı sıra, Bayilik kapsamında fiziki POS aracılığıyla gerçekleştirilen tahsilatlar sonrasında düzenlenecek sliplerde, *"Bu tahsilat, bayilik veya benzeri bir iş ilişkisi çerçevesinde ana firma hesabına aktarılmıştır."* ibaresine yer verilmesi zorunlu kılınmıştır. Söz konusu fıkra hükümleri ile ÖHS'lere yüklenen denetim sorumluluğunun Yeni Taslak ile korunduğu açıkça görülmekte iken, sıkı bir vergisel denetim uygulanmasının amaçlandığı da anlaşılmaktadır.

4. madde ile getirilen bir diğer yenilik, Mükelleflere verilen POS cihazlarına ait işlem tutarları ile adetlerinin banka veya kuruluşlar tarafından izlenerek, bu faaliyetlerle (toptancılık, imalat vb.) ve söz konusu cihaz ve uygulamaların talebi sırasında kullanılacağı taahhüt edilen faaliyetlerle uyumlu olmayan tutarlarda veya adetlerde işlem yapıldığının veya cihazların başka bir mükellef tarafından kullanıldığının tespit edilmesi durumunda cihazların kullanıma kapatılması, bu kapsamda kullanıma kapatılan cihazların mükelleflere ilişkin bilgilerin; tespitinin yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar Başkanlığa bildirilmesi zorunluluğudur.

c. Sanal POS Uygulamalarına Yönelik Kuralların Karşılaştırılması

Sanal POS uygulamalarına yönelik düzenlemeler, Yeni Taslak'ta da Eski Taslak'ta olduğu gibi 5. maddede yer almaktadır. İlgili maddede göze çarpan ilk yenilik;

Sanal POS kullanımına izin verilen Elektronik Ticaret Aracılık Hizmeti Sağlayıcıları (ETAHS) ve Elektronik Ticaret Hizmeti Sağlayıcıları (ETHS) tarafından, elektronik ticaret kapsamında olmayan mal satışı veya hizmet ifalarına ilişkin tahsilatlarda bayilik ilişkisi dışında sanal POS kullanılması yasaklanmasıdır.

5. maddenin 2. fıkrası ile Tebliğin yürürlük tarihi itibarıyla faaliyette bulunanlar Tebliğin yürürlük tarihini takip eden ikinci ayın sonuna kadar, Tebliğin yürürlük tarihinden sonra elektronik ticaret ortamında mal veya hizmet satışına başlayanlar ise bankaya veya kuruluşa sanal POS kurulum başvurusu yapmadan önce elektronik ticaret ortamına ait Başkanlıkça belirlenecek bilgileri (URL, mobil uygulama, sosyal medya hesapları vb.) Dijital Vergi Dairesi üzerinden bildireceği düzenlenmiştir.

Ödeme Hizmeti Sağlayıcıların, beşinci madde birinci fıkrası kapsamına giren mükelleflerin sanal POS kurulum taleplerini sadece bu maddenin ikinci fıkrası kapsamında bildirilen elektronik ticaret ortamında kullanılmak üzere, ilgili mevzuat ile ulusal ve uluslararası kartlı sistem kuruluşları tarafından belirlenen kuralları kapsamında gerekli kontrolleri yaptıktan ve bildirilen elektronik ticaret ortamının varlığını GİB Teknoloji sistemlerinden elektronik ortamda teyit ettikten sonra yerine getireceği, mükelleflerin, ÖHS'ler tarafından kurulumu sağlanan ve kendilerine tahsis edilen sanal POS'ları sadece ikinci fıkra kapsamında bildirilen elektronik ticaret ortamında gerçekleşen işlemlere ait tahsilatlarda kullanacaklarına ilişkin yazılı taahhütte bulunacakları düzenlenmiştir.

Bunun devamında, ÖHS'lerin bu maddenin birinci fıkrası kapsamına giren mükelleflerin talebi üzerine elektronik ticaret ortamında kullanılmak üzere verdikleri sanal POS uygulamalarının, elektronik ticaret dışındaki işlemlerde kullanılıp kullanılmadığının ve kendisine sanal POS uygulaması verilen mükelleflerin bu uygulamaları taahhüt verilen elektronik ticaret ortamı haricindeki başka işlemlere ait tahsilatlarda kullanıp kullanmadığının kontrol edilmesini sağlamak için gerekli önlemleri almak, bu Tebliğin amacına uygun olmayan işlemleri algılayacak sistemleri kullanmak ve bu işlemlerin tespit edilmesi durumunda sanal POS uygulamalarını kullanıma kapatmak zorunda oldukları düzenlenmiştir. Yine, Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcıları tarafından bu maddenin birinci fıkrası kapsamında

yer alan Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcıları adına yapılan tahsilat, iptal ve iade işlemleri ile bu ETHS'lere yapılan ödemelere ilişkin bilgiler ETAHS'ler tarafından Başkanlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde GİB Teknoloji'ye bildirileceği düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra, halihazırda Yeni Taslak ile eklenen yeni terimlerden; sadakat programına ilişkin temel düzenleme beşinci maddede yer almakta olup, Elektronik ticaret hizmeti sunmayan ve dolayısıyla sanal POS kullanma yetkisi bulunmayan mükelleflere, yalnızca sadakat programları ile sınırlı olmak üzere sanal POS kullanabilme imkânı tanınmış olup bu kapsamda sanal POS kullanmak isteyen mükelleflerin sağlaması gereken şartlar 5. madde 6. fıkra ile sayılmıştır.

Bu şartlardan ilki; Sanal POS kullanmak isteyen mükelleflerin, en az 30 şubeye sahip olmalarının yanında; satış/gayrisafi iş hasılatı, bilanço aktif toplamı veya özsermaye tutarına ilişkin belirlenen üç şarttan en az ikisini sağlaması olarak düzenlenmiştir.

Bu mali tutarlar her yıl, Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen yeniden değerlendirme oranı kadar artırılarak uygulanır ve hesaplanan tutarların %5'i aşmayan kesirleri dikkate alınmaz.

Bunun yanı sıra, Sadakat programı ile tahsilat yapacak mükellefin, gerekli belgelerle Başkanlığa başvuracağı, uygun bulunursa ÖHS'ler tarafından sanal POS verilebileceği düzenlenmiştir.

Banka veya kuruluşlarca verilecek sanal POS, üye iş yeri anlaşması kapsamında mükellefe ait olacak ve yalnızca ilgili sadakat programlarıyla tahsilat işlemlerinde kullanılabilecektir.

ÖHS'ler ile sadakat programı sağlayıcı mükellefler, sanal POS, banka hesabı ve sadakat programlarının başka işlemler için kullanılmamasını sağlamak ve ihlal tespitinde 15 gün içinde kullanımını durdurup Başkanlığa bildirmekle yükümlü olup, ÖHS'ler sanal POS uygulaması ile tahsilat işlemine izin vermeden önce işlemin sadakat programından geldiğini garanti edecek sistemleri kurmak zorundadır.

Mükelleflere sadakat programı hizmeti sunan firmalar, bu programlar üzerinden sanal POS ile yapılan tahsilat bilgilerini Başkanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre GİB Teknoloji'ye bildirecektir.

d. Sanal POS'ların Bayi-lik veya Benzeri İlişki Kapsamında Kullanımına Yönelik Kuralların Karşılaştırılması

Her iki taslakta da benzer şekilde adlandırılan, Yeni Taslak'ta "Sanal POS'ların bayi-lik veya benzeri bir iş ilişkisi kapsamında kullanımı" başlığını taşıyan 6. madde ile tebliğ taslağı m. 5/1 ve m. 5/7 kapsamında kendisine sanal POS verilen mükelleflerin sanal POS uygulamasını ana firma olarak, bayi-lik veya benzeri bir iş ilişkisi çerçevesinde bayilerine veya benzeri bir iş ilişkisi kurulan mükelleflere kullanılabilemesi için gereken şartların yeri değiştirilmiş, kapsamı genişletilmiştir.

Sayılan şartları özetlemek gerekirse; Bayi-lik veya benzeri iş ilişkisi için Türkiye genelinde en az 30 bayiye veya muadil ilişkiye sahip olunmalıdır, Bayi-lik veya benzeri işlemler için sözleşme düzenlenmeli, sözleşme ve mükellef bilgileri Başkanlıkça belirlenenler çerçevesinde Dijital Vergi Dairesi üzerinden ana firma tarafından bildirilmelidir, banka veya kuruluşlar, sanal POS kurulum taleplerini; ilgili mevzuat ve kartlı sistem kuralları çerçevesinde kontrollerini yapıp GİB Teknoloji sistemlerinden bayi-lik/iş ilişkisinin varlığını teyit ettikten sonra yerine getirir, Ana firmaya verilen sanal POS; bayiler veya muadil iş ilişkisi kurulan mükelleflerle ayrıca üye işyeri anlaşması yapılarak kullanılacaktır. Bayiler veya muadil iş ilişkisi kurulan mükellefler, sanal POS'u yalnızca bayi-lik/iş ilişkisi kapsamında satılan mal veya hizmetlerin tahsilatında kullanacaktır.

Kullanıcı yönetimi ve tanımlamalar yalnızca banka veya kuruluşlar tarafından yapılacaktır; ana firma veya bayiler hiçbir şekilde tanımlama yapamayacaktır, Mal ve hizmet tahsilatları, bu koşullar altında sanal POS ile yapılırsa, tutara bakılmaksızın elektronik belge olarak düzenlenecektir, POS uygulamasına ilişkin bilgiler ve bu POS üzerinden yapılan tahsilatlar, banka veya kuruluşlarca Başkanlıkça belirlenen usul ve esaslar dâhilinde GİB Teknoloji'ye bildirilecektir.

e. Diğer Hususların Karşılaştırılması

Her iki taslakta da diğer hususlar olarak adlandırılan 8. maddeye ilişkin Yeni Taslak'ta yer alan temel değişikliklerden ilki; en az 30 bayi-lik veya benzeri iş ilişkisi şartı kaybedildiğinde, tespit tarihini takip eden üçüncü ayın sonuna kadar şartın yeniden sağlanması gerekir; sağlanamazsa banka veya kuruluşlar tarafından cihazların kapatılacağı, Dijital Vergi Dairesine kaydedilen

sözleşmelerin süresi sona erdiğinde veya iptal/fesih edildiğinde, ana firma değişiklikleri en geç 15 gün içinde Dijital Vergi Dairesi üzerinden bildireceğidir.

5018 sayılı Kanun kapsamındaki kamu idareleri, dernekler, vakıflar, okul aile birlikleri, meslek odaları, federasyonlar, konfederasyonlar, muhtarlıklar, sendikalar ve siyasi partilerin bu Tebliğ hükümlerine tabi olmadığı düzenlenmiş olup sayılan kurum ve kişilerin POS cihazlarını/uygulamalarını kullanabileceği belirtilmiştir. Tebliğ kapsamında mükelleflere tahsis edilen fiziki ve sanal POS'lar, ilgili mevzuat ve ulusal/uluslararası kartlı sistem kurallarına uygun olmalıdır; banka ve kuruluşlar talepleri değerlendirirken bu kuralların dikkate alınacağına yer verilmiştir. Bunun yanı sıra; Banka veya kuruluşların, vergi dairesi sicil kayıtlarını günlük olarak GİB Teknoloji servisleriyle sorgulayacağı, mükellef işi bırakmış veya mükellef fiyatları re'sen terk edilmişse, sicil değişikliğini takip eden ilk iş günü ödeme sistemlerini kapatacakları düzenlenmiş olup ÖHS'lere yüklenen denetim yükümlülüğü bir kez daha dikkat çekmektedir.

3. Sonuç

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan fiziki ve elektronik ortamda gerçekleştirilen ödemelere ilişkin Yeni Taslak 'ta irdelemeye değer değişiklikler yer almaktadır. Her iki taslak metni incelendiğinde; Yeni Taslak metni ile Tebliğ'e yapılan bir çok ekleme olduğu görülmektedir.

Söz konusu Yeni Tebliğ taslağı ile POS kullanım uygulamasının kullanıldığı her alanda, birtakım yeni uygulamaların ön görülmüş, titiz bir denetim mekanizması üzerine yoğunlaşmıştır. Bu yoğunlaşmanın bir getirisi olarak özellikle Ödeme Hizmeti Sağlayıcılarına yüklenen yeni sorumluluklar dikkat çekmektedir. Her ne kadar birtakım eklemeler ve kapsam değişiklikleri söz konusu olsa da Yeni Taslak'ta da Eski Taslak'ta olduğu gibi denetim amacından yola çıkıldığı, güncel teknolojik gelişmeler gözetilerek uygulamada karşılaşılan kayıt dışı tahsilat ve ödemelerin önüne geçilmesi yönünde bir adım atıldığı görülmektedir.

Detaylı Bilgi için;

[Stj. Av. Melda İz](mailto:info@ozgunlaw.com)

info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. 09.07.2025 Tarihli Tebliğ Taslağı

2. 17.11.2025 Tarihli Tebliğ Taslağı

5018 SAYILI KANUN KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ, DERNEKLER, VAKIFLAR, OKUL AİLE BİRLİKLERİ, MESLEK ODALARI, FEDERASYONLAR, KONFEDERASYONLAR, MUHTARLIKLAR, SENDİKALAR VE SİYASİ PARTİLERİN BU TEBLİĞ HÜKÜMLERİNE TABİ OLMADIĞI DÜZENLENMİŞ OLUŞ SAYILAN KURUM VE KİŞİLERİN POS CİHAZLARINI/UYGULAMALARINI KULLANABİLECEĞİ BELİRTİLMİŞTİR.

İFLAS DAVALARINDA TAHKİM ŞARTININ ETKİSİNE İLİŞKİN YARGITAY HGK KARARLARININ İNCELENMESİ

I. Giriş

Türk hukukunda, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği konularda yapacakları tahkim anlaşması ile uyuşmazlığın çözümünde hakem veya hakem kurulunun yetkili kılınması mümkündür. Ancak her özel hukuk uyuşmazlığının tahkim yolu ile çözümü mümkün değildir. Nitekim iflas davaları, kamu düzenine ilişkin sonuçlar doğurması sebebiyle tahkime elverişli değildir. Bu halde tahkim şartının varlığı söz konusu olsa dahi iflas davalarında, İcra ve İflas Kanunu m. 154/3 hükmünde düzenlenen kesin yetki kuralı sebebiyle borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemelerinin uyuşmazlığın çözümü bakımından yetkili olduğunun kabulü gerekmektedir.

Ancak işbu hususa dair Yargıtay kararlarında içtihat birliği sağlanmış değildir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 21.12.2021 tarihli ve 2019/(15)6-574 Esas, 2021/1710 Karar sayılı kararında, karara konu iflas davasında, tahkim şartının varlığı nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi yerinde görülmemekle bozma kararı verilmiştir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 01.10.2025 tarihli ve 2025/6-512 Esas, 2025/591 Karar sayılı kararında ise tam tersi yönde içtihat geliştirilmiş olup alacağın tespiti için öncelikle tahkim yoluna başvurulması gerekli görülmüştür.

Bu makalede, ilgili kararlar ışığında iflas davalarında tahkim şartının etkisi incelenecek ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun dört yıllık kısa bir zaman diliminde karşı yönde içtihat geliştirmesinin hukuki güvenirlik ve belirlilik ilkesi bakımından değerlendirilmesi yapılacaktır.

II. Tahkim

Tahkime ilişkin hükümler 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 407-444. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 412. maddesinde; "Tahkim sözleşmesi, tarafların, sözleşme veya sözleşme dışı bir hukuki ilişkiden doğmuş veya doğabilecek uyuşmazlıkların tamamı veya bir kısmının çözümünün hakem veya hakem kuruluna bırakılması hususunda yaptıkları anlaşmadır." ifadesi ile tahkim sözleşmesinin tanımı yapılmıştır. Öğretide tahkim, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri haklarla ilgili olarak doğmuş ve doğabilecek uyuşmazlıkların mahkemeler yerine hakemler eli ile çözümlenmesi konusundaki anlaşmaları ve bu çerçevede yapılan yargılama sonucunda uyuşmazlığın kesin ve bağlayıcı biçimde çözümlenmesi olarak tanımlanmıştır. [1]

III. İflas Davası

Genel iflas yoluyla takip, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 155 vd. maddelerinde düzenlenmiştir. Para veya teminat alacağından dolayı alacaklı tarafından, iflasa tabi şahıslardan olan borçluya, iflas yoluyla takip yapılması mümkündür. Borçlu, ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde ödeme emrine itiraz edebilir. İtiraz halinde takip durur ve alacaklı tarafından bir yıllık hak düşürücü süre içinde borçluya karşı borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde iflas davası açılabilir. [2] İflas davası genel yetkili mahkemelerde görülmekte olup alacağın tespiti ve iflas kararını içermektedir. İflas kararı ile borçlunun hacze kabil malvarlığının tamamı

tüm alacaklıların alacaklarının ödenmesine tahsis edilir.

IV. İflas Davalarında Tahkim Şartı Sorunu

Uygulamada, tahkim şartı bulunan uyuşmazlıklardan doğan alacakların iflas yoluyla takibi ile tahsili hususunda benzer uyuşmazlıklarda farklı yargı kararları sebebiyle sorunlar yaşanmaktadır. Doktrinde de iflas davalarında tahkim ilk itirazının etkisi tartışmalı olup temelde iki farklı görüş bulunmaktadır. Bu hususta ilk görüş, tahkim şartına rağmen iflas davalarında genel mahkemelerin yetkili olduğu yönündedir. Zira iflas davalarının, borçlunun bütün alacaklılarını ilgilendirmesi, münhasıran tarafların arzuna tabi olmayan işlerden olması ve niteliği itibarıyla kamu düzenine ilişkin olması nedeniyle tahkim yoluyla çözülmesi mümkün değildir. [3]

"İflas davaları, kamu düzenine ilişkin sonuçları olan ve davalı şirketin iflâsına karar verilmesi hâlinde davacı dışında tüm alacaklıları ilgilendiren nitelikte bir davadır. Genel iflâs yoluyla icra takibi, itirazın kaldırılması ve iflâs talebi, birbirini izleyen işlemlerden oluşan bir bütün olup, icra takibinin sağlıklı yürütülebilmesi için bu bütünün parçalara ayrılması gerekir. İflas yoluyla takipte, itirazın kaldırılması talebinin tahkimde çözülmesi gerektiğinin kabulü hâlinde, hakem kararından sonra iflâs talebi için mahkemeye başvurulması usul ekonomisine aykırılık teşkil edecektir." [4]

"Genel iflâs yolu ile başlayan takibe itiraz üzerine alacağın tespiti için öncelikle hakem heyetine, sonrasında iflâs kararı verilmesi için mahkemeye başvurulması haklı bir sebeple izah edilemez." [5]

Nitekim 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 154/3 maddesinde; "Borçlu ile alacaklı yetkili icra dairesini yazılı anlaşma ile tayin etmişlerse, o yerin icra dairesi dahi iflas takibi için yetkili sayılır. Şu kadar ki, iflas davaları için yetki sözleşmesi yapılamaz ve iflas davası mutlaka borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde açılır." hükmü ile iflas davalarında kesin yetki kuralı belirlenmiştir.

Nitekim İİK'nın 154 vd. maddelerinde, alacağın tespiti için öncelikle tahkime gidilebileceği yönünde bir düzenlemeye de yer verilmemiştir. Bu halde, tahkimde çözümlenmesi kararlaştırılan bir uyuşmazlığa ilişkin alacağın tahsili için genel iflas yoluyla takibe başlanması ve borçlunun itirazı halinde genel mahkemelerde itirazın kaldırılması ve iflas davası açılması mümkündür.

Bu husustaki diğer görüşe göre ise tahkim şartı bulunan bir uyuşmazlıkta iflas yoluyla takip başlatılması ve sonrasında iflas davası açılması tahkim şartını bertaraf etmek amacı taşıması sebebiyle ahde vefa ilkesine aykırılık teşkil edecektir. Bu sebeple, öncelikle tahkim mercinden alacağının tespitine ilişkin karar alınması, sonrasında iflas yoluyla takip başlatılması ve iflas davası açılması gerekmektedir.

Bu görüşe göre; borçlu aleyhine başlatılan iflas takibine itiraz sonucunda açılan iflas davası iki aşamalı bir davadır. İtirazın kaldırılması aşamasında alacağın tespiti HMK'daki genel hükümlere göre yapılmaktadır. Bu sebeple geçerli bir tahkim anlaşmasının varlığı durumunda maddi hukuk yargılamasının tahkimde yapılması gerekmektedir. Zira taraflar tahkim anlaşması ile aralarındaki hukuki ilişkiden kaynaklanan her türlü uyuşmazlığın tahkimde çözümlenmesini kararlaştırmışlardır. [6]

V. 21.12.2021 Tarihli Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 21.12.2021 tarihli ve 2019/(15)6-574 Esas, 2021/1710 Karar sayılı kararında, karara konu uyuşmazlığa ilişkin iflas davasında, tahkim şartına rağmen genel mahkemelerin yetkili olduğuna karar verilmiştir. Kararın ilgili kısmı aynen şu şekildedir:

“38. İcra ve İflas Kanunu'nun genel iflâs yoluyla takibi düzenleyen İİK'nın 154 ve devamı maddelerinde, alacağın tespiti için öncelikle tahkime gidilebileceği yönünde bir düzenlemeye yer verilmemiştir. İİK'nın 155. maddesinde, iflâs yoluyla takipte borçlunun gerek borcu olmadığına gerekse kendisinin iflâsa tâbi kimselerden bulunmadığı yönünde itiraz edebileceği belirtilmiş olup, anılan maddede tahkim şartının varlığı ayrıca itiraz nedeni olarak düzenlenmemiştir.

Bununla birlikte sözleşmede tahkim şartı kararlaştırılırken taraflarca, uyuşmazlık hâlinde iflâs yoluyla takip yapılamayacağı yönünde bir sınırlama da getirilmemiştir.

39. Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılmakta olup, tahkim bu durumun bir istisnası ise de, hak arama özgürlüğü kapsamında mahkemeye başvuran tarafın alacağına biran önce kavuşmak için iflâs yoluyla takip talebinde bulunması ve takibe itiraz üzerine mahkemede dava açması yolunu seçmesi durumunda, sözleşmedeki tahkim şartının öne sürülmesi iyiniyetli bir yaklaşım olarak değerlendirilemez. Yargılamaların en kısa sürede ve usul ekonomisi gözetilerek sonuçlandırılması HMK'nın temel prensiplerinden olup, iflâs davalarının basit usule tâbi olduğu da gözetilerek davanın mahkemeye ticaret mahkemesi sıfatıyla incelenip karara bağlanması gerekirken, hak arama özgürlüğünü kısıtlayacak şekilde tahkim şartının varlığı nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi yerinde değildir.” [7]

VI. 01.10.2025 Tarihli Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 01.10.2025 tarihli ve 2025/6-512 Esas, 2025/591 Karar sayılı kararında ise karşı yönde içtihat geliştirilmiş olup iflas davası öncesinde tahkim mercinden alacağın tespitine ilişkin karar alınması gerektiği savunulmuştur. Kararın ilgili kısmı aynen şu şekildedir:

“33. Somut olayda, taraflar arasında geçerli bir tahkim sözleşmesi bulunmasına ve uyuşmazlığın tahkime elverişli bir uyuşmazlık olmasına rağmen davacı arsa sahipleri tahkim yolunu tercih etmemiş genel iflâs yolu ile takibe geçerek tahkim anlaşmasının davalılar açısından uygulanabilirliğini imkânsız hâle getirmiştir. Davacıların öncesinde eda davası açması hâlinde tahkim ilk itirazı ile karşılaşacak olmaları karşısında eda davası açma ihtimali bulunmamaktadır. Az yukarıda açıklanan TMK'nın 2. maddesi uyarınca herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorunda olup, bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz. Ahde vefa ilkesi dikkate alındığında, davacıların iflâs yoluyla takip başlatarak sözleşmedeki tahkim şartını bertaraf etmek amacıyla olduğunun kabulü gerekir.

34. Bu nedenle davacıların öncelikle tahkime başvurarak alacağın varlığını ve miktarını ispatlayacak karar aldıktan sonra borçlular hakkında iflâs yoluyla takip başlatması ve iflâs davası açması gerekirken, taraflar arasında kararlaştırılan yetkili yargı yerini ortadan kaldıracak şekilde

doğrudan iflâs yoluyla takip başlatılması ve sonrasında iflâs davası açılması yerinde olmadığından, davalıların süresinde yaptığı tahkim ilk itirazının kabulü ile davanın usulden reddine karar verilmesi gerekmektedir.” [8]

VII. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararlarının Karşılaştırmalı Değerlendirmesi

Gerek 2021 tarihli kararda gerekse 2025 tarihli kararda iflas davasının kamu düzenine ilişkin mahiyeti hususunda bir tartışma bulunmamaktadır. Temelde görüş farklılığı, alacağın tespitinin tahkim merci tarafından mı, genel mahkeme tarafından mı yapılacağı sorunu üzerinden doğmaktadır. Doktrin görüşlerinde de ifade olunduğu üzere itirazın kaldırılması ve iflas talebi birbirini izleyen işlemlerden oluşan bir bütündür. Bu halde alacağın tespitinin de iflas kararı vermeye yetkili olan genel mahkeme tarafından hükme bağlanması gerekmektedir.

2025 tarihli kararda ise tam tersi görüş benimsenmiş ve bu iki aşama bölünmüştür. İşbu karara göre alacağın tespiti tahkim merci tarafından, iflas kararı ise genel mahkeme tarafından hükme bağlanmalıdır. Ancak bu görüş yine Hukuk Genel Kurulu tarafından 2021 tarihli kararda usul ekonomisi ilkesine aykırılık teşkil etmesi sebebiyle eleştirilmektedir. Ayrıca bu görüşün somut yasal dayanağı da bulunmamaktadır.

Zira İcra ve İflas Kanunu'nun iflas yoluyla takibi düzenleyen 154 vd. maddelerinde iflas davalarında kesin yetki kuralı düzenlenmesine karşın alacağın tespiti için öncelikle tahkim mercine gidilebileceği yönünde bir hüküm bulunmamaktadır.

2025 tarihli kararda benimsenen görüş, 2021 tarihli kararda ifade olunduğu üzere; tahkim şartını hak arama özgürlüğünü kısıtlayacak şekilde yorumlamakta ve yargılamanın en kısa sürede ve usul ekonomisi gözetilerek sonuçlandırılması prensibine aykırılık teşkil etmektedir.

Görüldüğü üzere Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından dört yıl arayla birbiriyle tamamen zıt iki farklı görüş benimsenmiştir. Gerek yerel mahkemeler gerekse Yargıtay hukuk daireleri tarafından da temelde bu iki görüş ekseninde benzer uyuşmazlıklarda farklı kararlar verildiği görülmektedir. Hal böyle iken, oluşan içtihat farklılıkları hukuki güvenlik ve belirlilik ilkesini zedelemektedir.

VIII. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun İçtihat Değişikliğinin Hukuki Güvenlik Ve Belirlilik İlkesi Bağlamında Değerlendirilmesi

Hukuki güvenlik ilkesi, normların ve yargısal kararların bireyler tarafından öngörülebilir olmasını, belirlilik ilkesi ise aynı hukuki meselenin benzer olaylarda aynı sonuca bağlanmasını gerektirmektedir. Yargıtay'ın, özellikle de içtihat birliğinin sağlanması hususunda büyük öneme sahip olan Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun kararlarında istikrarın korunması bu ilkele- rin zorunlu sonucudur.

Anayasa Mahkemesi, hukuki güvenlik ve belirlilik kavramının mahkeme kararlarında makul bir istikrarın sağlanması hususu ile de doğrudan ilgili olduğunu belirtmektedir. Yargı makamlarının benzer davalar- da daha önceki kararlarıyla kabul edilebilir oranda uyumlu kararlar vermesi beklenmektedir.

Önceki karardan farklı hüküm kurulması halinde ise mahkeme kararlarında, istikrarlı değerlendirmelerin dışındaki yaklaşımın hukukun dinamik yorumuyla uyumlu ve gelişmeye yönelik olarak verildiğinin yeterli ve makul gerekçeyle açıklanması gerektiği vurgulanmaktadır.

Bu nedenle yüksek yargının içtihadında değişiklik yapılması, kendi içinde hukuka aykırı olmamakla birlikte, değişikliğin hukuki güvenlik ilkesini ihlal etmemesi için içtihattan ayrılma sebeplerinin açık, yeterli ve güçlü bir gerekçeyle ortaya konulması gerekmektedir. [9]

Bu çerçevede Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2021 ve 2025 tarihli kararları incelendiğinde, aynı uyumsuzluk türüne ilişkin kısa bir zaman aralığında tamamen zıt iki sonuca ulaşıldığı görülmektedir. 2021 tarihli kararda iflas davasının bütüncül mahiyeti, kesin yetki düzenlemesi ve usul

ekonomisi gerekçeleriyle itirazın kaldırılması ve iflas davalarında genel mahkemelerin yetkili olduğu kabul edilmişken; 2025 tarihli kararda tahkim sözleşmesinin "ahde vefa" ilkesi doğrultusunda uygulanması gerektiği ve iflas davalarının tahkim ilk itirazı neticesinde usulden reddedilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Ancak ikinci karar, önceki karardan ayrılma- yı zorunlu kılan herhangi bir gerekçe ortaya koymamaktadır. İcra ve İflas Kanunu'nun 154 ve devamı maddelerinde tahkim yolu öngören açık bir hüküm bulunmadığı gibi, HMK'nın tahkime ilişkin hükümlerinin iflas davasının kesin yetki kuralını bertaraf edeceğine ilişkin bir normatif dayanak da kararda gösterilmemiştir.

Bu içtihat farklılığı, yargı uygulamasındaki yeknesaklığı zayıflatmakta, tarafların hangi usul yolunu takip etmeleri gerektiği konusunda belirsizlik yaratmakta ve benzer uyumsuzluklarda farklı sonuçların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Bu nedenle bu içtihat değişikliğinin, yüksek mahkemenin içtihat birliğini sağlama göreviyle bağdaşmadığı, hukuki güvenlik ve belirlilik ilkelerini de zedelediği söylene- bilecektir.

IX. Sonuç

İflas davalarında tahkim şartı sorununa ilişkin Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2021 ve 2025 tarihli kararları, aynı hukuki soruna yönelik olarak kısa bir zaman aralığında tamamen zıt iki yaklaşımın benimsenmesi nedeniyle, içtihat birliğinin sağlanması ve dolayısıyla hukuki öngörülebilirlik bakımından ciddi bir sorun teşkil etmektedir.

2021 tarihli karar, iflas davasının kamu düzenine ilişkin niteliği ve usul ekonomisi ilkesi doğrultusunda, alacağın tespiti ve iflas talebinin genel mahkeme tarafından

hükme bağlanması gerektiğini kabul ederken; 2025 tarihli karar, ahde vefa ilkesine dikkat çekmek suretiyle alacağın önce tahkimde tespit edilmesi gerektiğine hükmetmiştir.

Ancak ikinci karar, önceki içtihattan ayrılmayı zorunlu kılan normatif veya sistematik bir gerekçe ortaya koymamıştır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun dört yıl gibi kısa bir zaman diliminde önceki içtihadından dönerek karşı içtihat geliştirmiş olması, Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesinin doğal uzantısı olan hukuki güvenlik ve belirlilik ilkesini ihlal sonucu doğurmuştur.

Detaylı Bilgi için;

[Stj. Av. Osman Serhat Demirci](mailto:info@ozgunlaw.com)

info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Akıncı, Ziya, Milletlerarası Tahkim, 4. Baskı, İstanbul 2016, s.3
2. Timuçin Musul, İcra ve İflâs Hukuku Esasları, Ankara 2015, s. 684
3. Köksal, Bahadır, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXVI. Y. 2022 S. 3
4. Ekşi, Nuray, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Tahkim, 2. Bası, İstanbul 2019, s. 110.
5. Pekcanitez, Hakan/Yesilirmak, Ali: Pekcanitez Usul- Medeni Usul Hukuku, C. III, 15. Bası, İstanbul 2017, s. 2675
6. Şensöz Malkoç, Ebru: Milletlerarası Yetki Anlaşması, Tahkim Anlaşması ve Hukuk Seçimi Anlaşmasının İflas Davaları Bakımından Etkileri, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIV, S. 179, Temmuz 2019, s. 1420.
7. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 21.12.2021 tarihli ve 2019/(15)6-574 Esas, 2021/1710 Karar sayılı kararı
8. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 01.10.2025 tarihli ve 2025/6-512 Esas, 2025/591 Karar sayılı kararı
9. Yılmazoğlu, Yunus Emre, "İçtihat Farklılıklarının Temel Hak Ve Özgürlükler Yönünden Değerlendirilmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, sy. 13, 2019, s. 552-555.

NOTERLERİN TATİL GÜN VE SAATLERİNDE ÇALIŞMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANDI!

6 Kasım 2025 tarihinde Resmî Gazete'de, Adalet Bakanlığı tarafından Noterlerin Tatil Gün ve Saatlerinde Çalışmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik yayımlandı. Yayımlanan yeni düzenlemeye göre nöbetçi noterlik uygulamasına geçilerek resmî tatil günlerine denk gelmemek kaydıyla cumartesi ve pazar günleri nöbetçi noterler hizmet verecektir.

Nöbetçi noterler tarafından yapılacak noterlik işlemlerine, yapıldığı tarihten önceki günden devam eden yevmiye numarası verilecektir.

Ayrıca noterler nöbet hizmetinin verilmediği tatil gün ve saatlerinde, ancak vasiyetname tanzim ve tasdiki veya gecikmesinde zarar doğabilecek noterlik işlemlerini yapabilirler.

Bu şekilde tatil gün ve saatlerinde iş yapılma sebebinin evrakta gösterilmesi ve bu işlemin yevmiye defterinin tatilden sonraki ilk numarasına kaydedilmesi zorunlu tutulmuştur.

En az dört, en fazla yirmi noterliğin bulunduğu il merkezlerinde en az bir noterliğin; yirmiden fazla noterliğin faaliyette bulunması hâlinde ise o yerdeki toplam noterlik sayısının en az yüzde beşi kadar noterliğin nöbet hizmeti vermesi zorunludur.

İl merkezi haricindeki ilçelerde nöbetçi noterlik hizmeti verilir verilmeyeceğine ve sayısına mevcut iş durumları gözetilerek noter odası ile Türkiye Noterler Birliğinin görüşü alındıktan sonra Adalet Bakanlığınca karar verilecektir.

Nöbetçi noterliklerde günlük çalışma 09:00-17:00 saatleri arasında olup, 12:30 ila 13:30 arası öğle tatili sayılacağından noter tarafından tatil saatinde iş kabul edilmeyecektir.

Yönetmelik hükümleri uyarınca ilk nöbet hizmeti verilmesine kadar mevcut nöbetçi noterlik uygulamasına devam edilecektir.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/11/20251106-1.htm>

TBMM'DE SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLAR İLE İLGİLİ ARAŞTIRMA KOMİSYONU KURULDU!

TBMM, Genel Kurulun 19.11.2025 tarihli 19'uncu Birleşiminde; çocukların suça sürüklenmesine yol açan nedenlerin tüm boyutlarıyla incelenerek koruyucu ve önleyici mekanizmalar geliştirilmesi ile çocukların toplumsal yaşama etkin katılımlarının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir meclis araştırma komisyonu kurulmasına karar verdi.

Karara göre komisyon 22 üyeden oluşacak, çalışma süresi Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Katip seçimi tarihinden başlamak üzere 3 ay olacak ve komisyon Ankara dışında da çalışma yürütecektir.

İlgili karar 21 Kasım 2025 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/11/20251121-1.pdf>

Alanında uzman avukatlardan oluşan ekibi ile faaliyet gösteren Özgün Hukuk Bürosu, ulusal ve çok uluslu şirketlere hizmet vermektedir. Bu kapsamda, müvekkillerin ihtiyaçlarına olabilecek en kısa zamanda cevap verebilecek organizasyon yapısı kurulmuş olup, temel prensip müvekkillerin kıdemli avukat kadrosuyla her zaman iletişim kurabilmesi ve her konuda bilgi sahibi olmasının sağlanmasıdır.

Bankacılık ve finans, eğitim, sağlık, otomotiv, kimya ve savunma, teknoloji, enerji, maden, inşaat ve gayrimenkul sektörleri başta olmak üzere değişik iş ve ticaret sektörlerinde faaliyet gösteren kurumsal müvekkillere ve sivil toplum kuruluşlarına hizmet veren Özgün Hukuk, tüm müvekkilleri ile bir iş ortağı titizliği ile çalışmaya prensip edinmiştir.

Özgün Hukuk Bürosu, Türkiye'nin önde gelen finans kurum ve kuruluşlarına, şirketlere ve şahıslara Türkiye'de ve yurtdışında alacak tahsilatı konusunda hukuki hizmet sağlamaktadır. Bu kapsamda yurtdışına kaçırılan malvarlıklarının mal varlığı araştırması yapılarak tespit edilmesi ve alacağın bu yolla tahsil edilmesi hususunda hukuki hizmet verilmektedir.

Özgün Hukuk Bürosu, Britanya, Belçika, Fransa, İspanya ve İtalya'dan avukatlar tarafından Kasım, 1988'de kurulan PLG International Lawyers'ın tek Türk üye hukuk bürosudur. PLG, Avrupa'nın ilk birleşik uluslararası hukuk uygulamasıdır.

Sülün Sok. No:8 34330 1.Levent Beşiktaş / TÜRKİYE
Tel : +90 212 356 3210(pbx) / +90 212 325 2307(pbx)
Faks : +90 212 356 3213
E-posta : info@ozgunlaw.com
İnternet sitesi: www.ozgunlaw.com

Bizi Takip Edin!

